

LS 0104 – LS 0105
Reinhold Magnusson

Lennart Setterdahl: Jaa, jag sitter tillsammans med Reinhold Magnusson i Geneva, Illinois.
Han var född år 1900, den 6 juni, i Alvesta, i Småland.

Reinhold Magnusson: Ja.

Lennart Setterdahl: Det är idag den 8 augusti 1985.

L: Berätta lite grand för mig här.

Reinhold: Jag har ingenting och tala om.

L: Ingenting! Ja, men Du var ju född i Alvesta.

Reinhold: Yes.

L: Var det rätt i stan eller var det utanför?

Reinhold: Det var rätt i stan.

L: Rätt i stan!

Reinhold: ja.

L: Jaha. Så pappa hade ingen gård då, eller nånting.

Reinhold: No. Han arbetade för Järnvägen.

L: För Järnvägen.

Reinhold: Statens Järnvägar.

L: Då hade han ett Bra arbete. Stadigt, i alla fall.

Reinhold: Stationsförman.

L: Jaså. Ja, men; det var ju rätt så bra det.

Reinhold: Ja.

L: Var ni många i familjen?

Reinhold: Sex, en flicka och fem pojkar.

L: Fem pojkar. Och Du var en utav de yngre, kanske, eller?

Reinhold: No jag är den tredje i ordningen. Min syster var äldst. And then en bror, sen är Jag och sen Rikard och Fritz och Algot. Så vi är bara tre kvar.

L: Jaha. Är Du den ende i Amerika, eller?

Reinhold: Ja.

L: Så när Du växte upp, Du gick i skolan. Du blev konfirmerad i kyrkan i Alvesta.

Reinhold: Yes.

L: Vad fick Du börja att arbeta med? Hur gammal var Du när Du fick börja och hjälpa till?

Reinhold: Ja då var man inte gammal, nio år.

L: Nio år!

Reinhold: Ja.

L: Men vad gjorde ni då?

Reinhold: Vi gjorde fack för ägglådor.

L: Hemma?

Reinhold: Till skicka ägg i - Ja.

L: Säger Du det!

Reinhold: Skickade ägglådor. Jag tror det var 50 tjog i, stora lådor.

L: Och det var trälådor?

Reinhold: Trälådor yes.

L: Och Du var bara nio år när Du fick börja på med det?

Reinhold: Ja, det var när jag var fri från skolan, see. Ja.

L: Så Du fick göra dom där

Reinhold: Facken.

L: Facken ja. Du satte i dem kanske, eller?

Reinhold: Det var lite: så här! Vi kunde folda ihop.

L: De var utav papp?

Reinhold: Yes, var papper ja.

L: Med en trälåda utanför, ja.

Reinhold: Ja. Skicka ägg i.

L: Ja ja. Så det var ett extraarbete som pappa tog.

Reinhold: No! Jag tog det!

L: Du tog det!

Reinhold: Yeh. Vi var massa pojkar och flickor som gjorde det.

L: Jaså det var många som gjorde det i Alvesta och runtom.

Reinhold: Oh ja.

L: Jaha. Kunde Du behålla de pengarna själv då?

Reinhold: Ja ja.

L: Du var egen entreprenör, så att säga.

Reinhold: Det gick - till familjen.

L: Jaså. Du betalade för mat och sådant hemma med då, eller?

Reinhold: Nä. Du vet hur det var på Den tiden. Du var inte gammal nog! Du var inte född då.

L: Dom trodde inte att Du kunde hålla reda på pengarna Du fick för äggglådorna?

Reinhold: No, det kan ju vara möjligt!

L: Ja, men Du fick väl behålla lite grand då?

Reinhold: Vi fick tio öre i timman.

L: Tio öre i timman.

Reinhold: Ja.

L: Jaha. Men De fick Du behålla?

Reinhold: Va?

L: Du fick inte behålla dem?

Reinhold: å nej! Well. Det kommer jag inte ihåg hur det var!

L: Men Du var, i alla fall, i egg business!

Reinhold: No no.

L: Ja, Till att göra lådor, alltså.

Reinhold: No, Du vet: min bror, äldsta bror, han spikade ihop.

L: Hur gammal var Han. Ett par år äldre - eller?

Reinhold: Ja, han var två år äldre än mig.

L: Jaha.

Reinhold: Min syster var två år äldre än han.

L: Och hon hjälpte till också?

Reinhold: No no.

L: Det var bara ni pojkar som hjälpte till.

Reinhold: Ja.

L: Vem köpte senare de här äggglådorna? Gjorde affären i Alvesta det?

Reinhold: No dom skickade. De skickade dem till Sydamerika.

L: Kors då.

Reinhold: Ja.

L: Så det var en firma som köpte upp dem ifrån er då? Det var en större affär som lämnade ut era arbeten?

Reinhold: No det var en riksförening.

L: Å, var det Det! I Alvesta?

Reinhold: Ja.

L: Och då fick folk ta hem hemarbetet till sig.

Reinhold: Ja, ja, jag tror de gjorde.

L: Hur länge höll Du på med det?

Reinhold: Å, det vet jag inte. När vi var fri från skolan.

L: Ja. Du kanske höll på tills Du gick upp och läste för prästen?

Reinhold: Oh no.

L: Inte så länge?

Reinhold: No no. Jag slutade skolan - ja - Du vet - och hjälpte folk mellan tågen; ser Du, bar väskorna.

L: Jaså - Du gjorde det också.

Reinhold: De kallar red cap här.

L: Red caps ja.

Reinhold: De kallar - vi var bärare. Hjälpte folk. I Alvesta. Det var ju mellan Malmö-Stockholm, Stockholm-Malmö och Göteborg, Karlskrona och Kalmar, tågen där, se.

L: Var Du anställd av dem då?

Reinhold: No. Vi var just pojkar som gjorde det.

L: Och då fick ni dricks.

Reinhold: Det var ju Järnvägen som. Vi fick fråga.

L: Ni frågade ja.

Reinhold: Vi fick bara 'va fem.

L: Jaså. Och då fick Du behålla de pengarna Du fick av passagerarna.

Reinhold: Yes. Oh yes.

L: Det var en 25-öring, eller; vad fick Du på Den tiden?

Reinhold: Å, vi fick upp till en krona ibland. Fick bra. En del. Ja, 25 öre, det var det minsta vi fick.

L: Jaså. Det var taxan.

Reinhold: Nä. 'Di 'kunne. 'Di fick ge vad dom ville.

L: Så Du bad inte efter något då.

Reinhold: No.

L: Men Du kunde göra Dig en bra dagspenning då kanske.

Reinhold: Oh, det gick som flera kronor ibland.

L: Se där ja. Så det var bättre än att tillverka ägglådor!

Reinhold: ja. Det ville vi inte ha!

L: Men det var början - så att säga - i Ditt arbetsliv.

Reinhold: Ja, det var i början.

L: Din pappa, han arbetade där i Alvesta. Det var en väldigt stor station, med byten av tåg. Det låg folk på hotellet över natten.

Reinhold: Ja. Oh ja, that's två hotell.

L: Två hotell ja.

Reinhold: Ja.

L: Och dit kom det hem många svenskamerikanare.

Reinhold: Det gjorde dom.

L: Så Du såg dem tidigt.

Reinhold: Ja. Dom kom från Göteborg.

L: Från Göteborg. Var det något särskilt som Du lade märke till när de kom hem? Att de var olika ortens folk?

Reinhold: Oh I don't know.

L: Såg Du något särskilt på dem som kom, att de hade

Reinhold: Å, det kunde man ju se på kläderna!

L: Å, på kläderna.

Reinhold: ja.

L: På skorna och

Reinhold: Ja, skorna, och byxorna också.

L: Och damasker. Spats?

Reinhold: Nej. Det kommer jag inte ihåg.

L: Du märkte inte det?

Reinhold: No. Det hade dom inte i Sverige och jag tror inte att dom hade dem här.

L: Hade de inte det!

Reinhold: Det tror jag inte. Jag var ju bara tolv tretton år gammal.

L: Det var 1910,

Reinhold: -12, ja.

L: -12.

Reinhold: Ja.

L: Men det var många som kom hem och hälsade på då i Småland.

Reinhold: Å ja. Ja, det var ju nästan varenda år, de kom hem.

L: I en jämn ström. Och de kom då - vilken tid som helst på året, kanske.

Reinhold: No, det var mest på sommarn.

L: På sommarn. Och då stannade de i tre fyra månader.

Reinhold: Yes! Det gjorde jag också när jag var hemma första gången!

L: Jaha. Då kom Du som resenär, ja. När Du blev lite äldre då; 15 16 år.

Reinhold: 1914, då kriget började.

L: Ja. Vad hände då? Fick Du ut i det militära då eller?

Reinhold: Å, jag var bara 14 år gammal.

L: Du var 14 år, ja! Så det var ingenting. Men sedan när Du blev gammal tillräckligt för att få mönstra och så. Gjorde Du det. Var Du ute?

Reinhold: Å ja. Kustartilleriet.

L: Kustartilleriet!

Reinhold: Ja. Vi hade smala små båtar.

L: Nere i Karlskrona eller?

Reinhold: Ja.

L: Jaha. Hur länge var Du ute? Hur många dagar?

Reinhold: Det var nio månader första året och nästa år var det några månader.

L: Vad tyckte Du om det? Var det en bra "avkoppling"?

Reinhold: Det var inget! Det var ju bara ledighet.

L: Så Du tog inte det som ett arbete, utan det var bara att komma ifrån.

Reinhold: No. Jag var ju nere i maskinrummet. Vi hade en Penta-motor, så vi tog ut artilleriet på olika öar, med hästar där.

L: Och hästarna alltihop?

Reinhold: Yes.

L: Och det var 19?

Reinhold: 21.

L: -21. Ja.

Reinhold: Man skulle ju mönstra när man var 20 år gammal.

L: Jaa.

Reinhold: Men jag var sjuk i Göteborg och jag kom inte hem till Alvesta. Jag fick mönstra nästa år.

L: Och Du var i Göteborg och arbetade då?

Reinhold: Ja.

L: Vad hade du fått för arbete där?

Reinhold: Jag var på Lindholmen. Lindholmen Motala. Och svarvade där.

L: Du lärde Dig det arbetet?

Reinhold: Det hade jag lärt mig i Alvesta.

L: Gjorde Du det!

Reinhold: Ja.

L: Alltså en mekanisk verkstad.

Reinhold: Ja.

L: Jaha. Var det god tillgång på arbeten i Sverige 1920?

Reinhold: Oh yes.

L: Det var inte svårt att få arbete?

Reinhold: Not - as I suppose.

L: Så Du hade ett yrke och det var ingen svårighet för Dig.

Reinhold: No.

L: Så; Du gjorde värnplikten. Och när Du kom hem ifrån den, gick Du tillbaka till Lindholmen i Göteborg då?

Reinhold: No. Jag stannade i Alvesta.

L: Och arbetade där?

Reinhold: ja. Det var pojkar från Kosta som gjorde formar, för glasblåsare. We called Mold, se. Mold maker. Vi gjorde formar för glas - göra flaskor och allting - och pressa.

L: Utav järn?

Reinhold: Gjutjärn.

L: Gjutjärn. Jahaa! Så det jobbade Du med ett tag då? Hur länge höll Du på med det?

Reinhold: Fyra år, tror jag det var, eller fem år.

L: Så då är vi uppe i 1925.

Reinhold: Ja, eller 26. Då reste jag hit.

L: Vad berodde det på att Du tog steget över?

Reinhold: Det vet jag inte.

L: Du hade ingen släkting här? Ingen som skrev?

Reinhold: No. Det var en bekant till far som arbetade vid Järnvägen. Som slutade vid Järnvägen och reste hit. Han hade bröder och systrar här. Så jag fråga honom en gång när han kom hem, vid jultiden. Jag visste vilka 'di var. Så jag kom till Chicago.

L: Så Du köpte biljett hemma i Alvesta?

Reinhold: Yes.

L: Och åkte till Göteborg?

Reinhold: Yes. Jag fick resa till Malmö först.

L: Å Malmö!

Reinhold: Först ja.

L: Vad berodde Det på?

Reinhold: Vi tillhörde väl det distriktet. Jag kommer inte ihåg varför det var, men vi fick biljetten i Malmö och så reste vi västkustbanorna upp till Göteborg.

L: Göteborg ja.

Reinhold: Ja.

L: Var Du ensam?

Reinhold: No! Det var en annan pojk. Jag kände inte honom så väl. Han hade inte bott där så många år. Han åkte tredje klass. Jag åkte andra klass. Så jag såg honom aldrig efter det.

L: Nähä. Så Du var ensam då på båten?

Reinhold: Ja.

L: Åkte Du med Gripsholm, eller?

Reinhold: No, Gamla Drottningholm.

L: Gamla Drottningholm. Och det var 1926.

Reinhold: 26. September.

L: Vad hade Du packat med Dig i resväskan när Du åkte?

Reinhold: Å, underkläder och en kostym och

L: Inga verktyg?

Reinhold: Oh no!

L: Ingen bibel?

Reinhold: No.

L: Nej. Du åkte lätt. Ingen konjak eller?

Reinhold: no, det fanns ingenting.

L: Ingenting!

Reinhold: Ja men det fanns på båten.

L: Det fanns på båten ja. Du hade ingen mat med Dig heller?

Reinhold: No.

L: Dina föräldrar levde?

Reinhold: Oh yes.

L: Vad sa Din mamma och pappa om att Du skulle åka?

Reinhold: Nej. Jag vet inte Vad dom sa!

L: Det var väl vanligt att folk hade åkt eller åkte?

Reinhold: Det var så vanligt så.

L: Det var vanligt.

Reinhold: Hela familjer.

L: De stack iväg.

Reinhold: Men - 1926 - så var det slut, kan jag tänka. Det var inte många som reste efter jag reste.

L: Inte det.

Reinhold: No. Jag tror inte det är mycket nu heller.

L: Vart beställde Du biljetten till, nu när Du kom ner till Malmö. Vart ställde Du biljetten; till New York, eller till

Reinhold: Chicago.

L: Chicago.

Reinhold: Ja.

L: Du hade ingen Du skulle komma till där?

Reinhold: Jo, det hade jag.

L: Du hade det.

Reinhold: Fars bekant.

L: Jaså Han var kontaktpersonen då.

Reinhold: Ja.

L: Resan gick bra? Du hade inga problem?

Reinhold: Det var blåsigt. Det rullade; på Det här viset, fram och tillbaka. Anna Q. Nilsson var på the same boat!

L: Vem var Det?

Reinhold: Anna Q. Nilsson.

L: Å! Anna! Å!

Reinhold: Q. Nilsson. Film star. Skånska.

L: Hon var med!

Reinhold: Ja. Reste hit.

L: Det var som turist det?

Reinhold: Ja. Hon var just hemma och hälsa på. Hon är ju död nu.

L: Ja ja. Jaså Du kommer ihåg att hon var med.

Reinhold: Hon rakade mig! Vi hade lekar. Vi hade samma däck; första klass och andra klass. Vi lekte på båten, hade olika

L: Lekar?

Reinhold: Slängde ut dom i sjön, så fick vi skjuta efter 'di.

L: Så hon rakade Dig. Hon tvålade in Dig - menar Du.

Reinhold: Ja, 'di satt på soffan och rakade sig. Tog första pris.

L: Och det var Anna Q?

Reinhold: Anna Q. Nilsson.

L: Det var bara på skoj då, hon rakade Dig?

Reinhold: Jaa, visst var det Det. Det var bara det. Det var .. fredligt.

L: Du blev bekant med henne på båten då?

Reinhold: No! Inte bekant. Jag visste vilken 'ho var! Alla kände henne.

L: Det var första gången Du kom i närheten av 'na'.

Reinhold: Ja, det var det.

L: Jaså hon var från Skåne?

Reinhold: Hon kom från Skåne ja.

L: Men hon åkte inte över och stannade här?

Reinhold: Jo visst! Hon var ju filmstjärna här.

L: Jaså hon var det, i Hollywood.

Reinhold: Ja.

L: Säger Du Det! Jag kommer inte ihåg det namnet. Hon var före Greta Garbo då?

Reinhold: Oh yes.

L: Jaha Du. Säger Du det. Du hade inga besvär i New York? Ellis Island var stängt på Den tiden.

Reinhold: Nej, det var det inte.

L: Du gick igenom Ellis Island?

Reinhold: Nej, det gjorde jag inte.

L: Du gjorde inte det?

Reinhold: Nej, det var bara tredje klass.

L: Vad berodde det på, att inte Du behövde gå igenom då?

Reinhold: Andra klass.

L: Det var bättre folk det.

Reinhold: Det var bättre folk.

L: Var det någon som hade inbillat Dig detta, att Du skulle köpa andra klass?

Reinhold: No.

L: Vad var det för skillnad på tredje och andra klass? Du var aldrig nere på tredje klass?

Reinhold: Nej, det var jag inte.

L: Du ville inte gå dit?

Reinhold: Vi fick inte gå dit.

L: Ni fick inte gå dit!

Reinhold: No no.

L: Och 3:e fick inte gå upp på 2:a?

Reinhold: No.

L: Nähä Du. Du träffade lite bättre folk där då på andra klass?

Reinhold: De var ju bondtjyvar allihop.

L: Dom hade pengar då! Du hade pengar så Du fick köpa en andraklassbiljett?

Reinhold: Ja.

L: behövde inte låna utav någon.

Reinhold: No.

L: Ja Du var ju 26 år!

Reinhold: Yeh.

L: Var det inte ett stort steg att ta, att lämna hembygden, på Den tiden? Hade Du ingen fästmö i Sverige på den tiden?

Reinhold: No.

L: Det måste Du väl ha haft! Va?

Reinhold: No no! Det har funnits bondska pojkar och flickor naturligtvis. Det kunde vara tre flickor och tre pojkar och tio flickor och; en pojke. Vi var ju skolkamrater allihop.

L: Men det var ingenting stadigt?

Reinhold: No.

L: Det var ingen som vinkade av Dig då i Alvesta?

Reinhold: Oh no.

L: Du åkte incognito.

Reinhold: Yes.

L: Då kom Du till Chicago här.

Reinhold: Yes.

L: Vad fick Du för intryck när Du första gången vaknade upp här ute?

Reinhold: I thought it was marvellous. Jag satt; Första dagen satt jag i (?) tower. Högst oppe.

L: Jaha. Du satt där och väntade.

Reinhold: Ja, 'di hade ett kontor där. Fars bekant.

L: Säger Du det!

Reinhold: Det var a plumber.

L: Jaså han hade en stor affär då.

Reinhold: Oh yes.

L: Jaha Du. Så Du fick arbete för honom då?

Reinhold: Jag var där i två veckor. Sen kom jag in på en verkstad.

L: Du tyckte inte om det arbetet?

Reinhold: (? Meningar).

L: Och det var på nordsidan av Chicago.

Reinhold: Ja det var på Lasalle street.

L: Lasalle street.

Reinhold: Downtown.

L: Jaha. Jaså dom hade en fabrik där.

Reinhold: Ja. (? halv Mening) på Ohio-sidan, north of Lasalle street.

L: Hur fick Du det arbetet? Du kunde ingen engelska.

Reinhold: No.

L: Hade Du en släkting där?

Reinhold: Ja. Och dom var bara svenskar där.

L: Säger Du Det!

Reinhold: Ja. Det var mest Bara svenskar.

L: Hade Du med Dig något betyg ifrån Sverige för att visa att Du var metallarbetare?

Reinhold: Ja. Inte bara svenskar.

L: Ingenting!

Reinhold: No.

L: Icke ett papper!

Reinhold: Jag hade, men jag behövde inte visa vad jag hade.

L: Vad tror Du det berodde på?

Reinhold: Det betydde ingenting.

L: Inte det.

Reinhold: No, not here.

L: Du sa att: Jag kan göra Så och så?

Reinhold: Well jag är svarvare, jag sa.

L: Ja.

Reinhold: Där var ju folk: både italienare och engelsmän och schweizare och allting. Men han sa: de bästa, de är svenskar! De bästa var från Mitt folk!

L: Säger Du det!

Reinhold: Yeh: Superintendern var från Huskvarna.

L: Så det var ju nästan som att komma hem till Småland igen!

Reinhold: Ja det var det!

L: Det var småländska spoken här.

Reinhold: Det var Småländska Immigranthenmet i Chicago.

L: Kallade dom det det?

Reinhold: Ja.

L: Småländska Imigranthenmet.

Reinhold: Ja.

L: Fick Du gå med i the Union här då eller fackföreningen?

Reinhold: It was no union at that time.

L: Inte det.

Reinhold: I think it was a strike, and it just blowed up. I don't remember what year it was, it was (?). Then it was an union afterwards. So they moved up to Cleyborn avenue/ (?) street.

L: Jaså, med hela shop-et.

Reinhold: De rev ner det huset där, de gjorde Lasalle street bredare. De byggde 'ett nytt plats upp på Cleyborn avenue.

L: Och då fick Du följa med.

Reinhold: Ja. Hela fabriken flöttade upp.

L: Alla smålänningar flyttade upp. Kallade de det Småländska Immigranthenmet också?

Reinhold: No, det var slut.

L: Det var slut då. Vad kallade de Immigranthenmet för?

Reinhold: Det var arbetarnas.

L: Jaså - det var så många. Pratade ni mest svenska i fabriken sinsemellan?

Reinhold: Ja.

L: Hela tiden?

Reinhold: Nästan. Så var det väl någon annan som inte kunde svenska. Då talade de inte svenska.

L: Om förmannen nu kom och skulle tala om för Dig vad Du skulle göra. Använde han svenska språket då?

Reinhold: O ja.

L: Så det blev inga missförstånd. Men nu fick Du börja att använda inches och

Reinhold: Yes.

L: Hur gick det då?

Reinhold: Jo, det gick bra.

L: Du hade inga svårigheter med att ställa om Dig?

Reinhold: No.

L: Så Du använde aldrig millimeter efter det?

Reinhold: No.

L: Nähä. Så det var nödvändigt.

Reinhold: Ja.

L: Du gick inte i någon speciell kvällsskola för att lära Dig?

Reinhold: Jo, det gjorde jag.

L: Du gjorde det!

Reinhold: Till att lära engelska.

L: Jaså att lära engelska. Inget med arbetet?

Reinhold: No.

L: Så arbetsplatsen hade ingen skola där Du kunde utbilda Dig?

Reinhold: No.

L: Kunde Du läsa?

Reinhold: Ja.

L: Du kunde det. Du hade inga svårigheter med engelskan då?

Reinhold: No.

L: Jaha. Men det hörs lätt ut? Var det så lätt?

Reinhold: Det var nog inte så lätt ibland.

L: Det var lite svärande då och då!

Reinhold: Oh yes.

L: Hyrde Du ett rum, eller bodde Du på ett boarding-house där nere?

Reinhold: Jag hyrde ett rum på Café Idrott.

L: På Café Idrott!

Reinhold: Yeh.

L: Det är på Sheffield det.

Reinhold: Yeh. Det finns inte mer nu då.

L: Nej, men huset finns kvar.

Reinhold: O, det kan 'va möjligt.

L: Jaså, där bodde Du! Hur länge bodde Du där?

Reinhold: Jag bodde på (?) avenue.

L: Jaha.

Reinhold: Senare kom en bekant, kom in i familj. Då bodde vi i en familj. Vi var två pojkar som bodde där och åt också i familjen.

L: Jaså, Du hade full board?

Reinhold: O ja.

L: Hur mycket betalade Du i veckan då; 1927, 26?

Reinhold: Det var 10 dollar i veckan.

L: Och de tvättade åt Dig?

Reinhold: No, de tvättade inte.

L: Jaså Det gjorde de inte.

Reinhold: No.

L: Utan Du tog ut det till en kines eller?

Reinhold: Ja, kineser.

L: Ja! Dom fanns där med svenskarna!

Reinhold: Ja då.

L: På Café Idrott där, hyrde de ut rum till arbetare?

Reinhold: No no no. Det var plats till och äta.

L: Bara restaurang.

Reinhold: På andra våningen kunde man sitta och läsa tidningar, från hela Sverige.

L: Var det mycket svenska pojkar - eller ungdomar - där?

Reinhold: Ja, det var det. Det var bara svenska jag hörde.

L: Jaha. De hade också program?

Reinhold: No.

L: Hade de inte föreläsningar under veckorna?

Reinhold: No, det tror jag inte.

L: Inte då.

Reinhold: Det kommer jag inte ihåg. Det tror jag inte dom hade. Dom hade som gatherings, You know, och clubs, or something, det var allt möjligt.

L: Och det var nykterister som skötte om det?

Reinhold: Han som var föreståndare kom från Alvesta.

L: Säger Du det!

Reinhold: Ludvig Karlson hette han.

L: Så Du tog steget rätt in i Småland igen! På arbetsplatsen, och på Café Idrott och?

Reinhold: Yeh.

L: Dom säger det att: det var nästan smålänningar i varenda gathörn där uppe i Lake Vue.

Reinhold: Ja, det var pojkar som kom ifrån bondlandet, trakten kring Alvesta. Pojkar som jag hade sett, se. Jag kände igen dem, men visste inte deras namn när jag såg dom.

L: Du kände igen dom.

Reinhold: Oh yeh.

L: Hur klarade de sig? Du kom ifrån Alvesta. Du var van vid tåg och passagerare och folk; och stadsliv, så att säga. Hur gick det för bondpojkar som kom från den mörka skogen?

Reinhold: 'Di klarade sig nog. 'Di samlade pengar och reste tillbaka.

L: Så de var sparsamma.

Reinhold: Det tror jag.

L: Så deras mål var att spara ihop pengar under några år, åka hem och gifta sig och köpa gård.

Reinhold: Å ja.

L: Men det hade inte Du i tankarna?

Reinhold: No.

L: Du hade ingen flicka därhemma som väntade.

Reinhold: Jag hade ingenting.

L: Och ingen gårdbit som låg och väntade?

Reinhold: No. Ingenting.

L: Vad hade Du för mål? Du var 26 år.

Reinhold: Ja.

L: Du tänkte inte på att åka tillbaka?

Reinhold: No.

L: Hur lång tid tog det innan Du började att trivas ordentligt i Chicago? för det var motigt det första då eller?

Reinhold: Det var roligt 'te och börja med, sen börja det bli tråkigt.

L: Det var tråkigt det första?

Reinhold: No! Det var roligt i början, när det var nytt! Men när 'en kände till saker och ting, då var det inte så roligt.

L: Inte Det! Alltså det var lätt så länge Du lärde Dig.

Reinhold: Ja, då var det roligt.

L: Jaha Du.

Reinhold: Jag bodde on (?) square, A couple of blocks from Cox(?) Park.

L: Ja ja, jag vet var det är. Ridley?

Reinhold: Ja. I lived there. Two blocks from there. On (?) Square.

L: (?) Square. Ligger det på Waveland, eller ligger det på?

Reinhold: Addison street.

L: Addison street.

Reinhold: Ja.

L: Jaså där bodde Du. Och där fanns det svenska restauranger och snus, och allt möjligt. Du kunde köpa vad Du ville ha där.

Reinhold: Dalkullan också.

L: Den låg inte långt därifrån, på Clark street.

Reinhold: Clark street.

L: Så Du kände Burman då? Leo Burman.

Reinhold: Who?

L: Burman; som hade Dalkullan? Eller det kanske var före. Löfström kanske?

Reinhold: Ja, Löfströms var det ja.

L: Du kände dem?

Reinhold: Jag visste vilka 'di var. Dom slutade opp för några år sedan.

L: Ja ja. Träffade Du Löfström någon gång?

Reinhold: O ja. Vi var där många gånger. Men han kände inte mig!

L: Nej nej. Han var kapten, sa dom.

Reinhold: Ja.

L: Han hade träben.

Reinhold: Det visste jag inte. Det kan vara möjligt. Han var kapten. Han sålde något annat, mabee. Ja, det vet jag inte hur det går, för Jag var inte där.

L: Nej nej. Men det var den stora affären där folk köpte snus och tidningar.

Reinhold: Oh yes.

L: Det var den största svenska affären, där Du kunde köpa tidningar, och böcker och -

Reinhold: O ja, för sådana saker.

L: Men Café Idrott där. Du kände till att det var nykteristerna som?

Reinhold: Det var väl godtemplare som -

L: Men Du märkte inte det?

Reinhold: No.

L: Men dom serverade ingen sprit därinne?

Reinhold: Oh no.

L: Ingen öl eller sådant?

Reinhold: No. Det var spritförbud då.

L: Redan 26? 27?

Reinhold: 26 ja.

L: Jaså var det Det!

Reinhold: Yeh. Det var väl 1930 - efter 30 'di -

L: Som de släppte loss ja.

Reinhold: Ja.

L: Men vart gick Du för att få en sup då?

Reinhold: Well they didn't serve it.

L: Du menar det var torrt!

Reinhold: O ja. Folk kunde köpa alkohol på ..

L: Speak easies?

Reinhold: På a drug store.

L: Jaså Där!

Reinhold: Ja.

L: Så Det gick.

Reinhold: Ja. Jag kommer inte ihåg när 'di slutade opp med det spritförbudet. 33, 34, oh I don't know, 35 mabee.

L: Men om vi nu fortsätter runt hörnet där ifrån Café Idrott. Där hade Du The Wiking Temple.

Reinhold: Ja. It was on Sheffield avenue.

L: Ja. On Sheffield avenue. De serverade ingen sprit heller då under de här åren?

Reinhold: No.

L: Men där hade dom danser och sammankomster.

Reinhold: O ja.

L: Var Du med i Vikingarna?

Reinhold: Inte på Den tiden.

L: Inte det.

Reinhold: No.

L: Du tillhörde ingen svensk förening?

Reinhold: No.

L: Vad berodde Det på?

Reinhold: Well!

L: Försökte inte de andra smålänningarna att värva in Dig?

Reinhold: Jag hade vart här, tänker jag, ett år och så, innan jag började. Jag tillhörde The Wikings, even in Geneva, a transfer from Chicago.

L: Tillhörde Du Wasa också i Chicago?

Reinhold: No.

L: Inte Wasa. Vilken kyrka gick Du med i när Du kom?

Reinhold: Inte i någon kyrka?

L: Du gick inte med i någon.

Reinhold: No.

L: Du skrev inte in Dig då, som dom gör i Sverige!

Reinhold: Except when we got married. In 1930.

L: Jaha. Hur länge stannade Du i den fabriken då, hur många år, eller i shop-et, som man säger?

Reinhold: Well, that went bankrupt.

L: Bankrut!

Reinhold: Ja.

L: Vilket år då?

Reinhold: Det kommer jag inte ihåg.

L: Var det under the Depression?

Reinhold: Ja Yes 29. It was a company from Christall Lake who bought it. (?) Manufacturing. During the war, in Chicago. After the war, they moved to Christall Lake.

L: Följde Du med då?

Reinhold: Oh yes.

L: Å ja så!

Reinhold: Tio år

L: Tio år!

Reinhold: arbetade jag i Christall Lake.

L: Så där uppe träffade Du Din blivande fru?

Reinhold: Oh no. Det var 1930 jag träffade henne i Chicago.

L: I Chicago. På Vad vis?

Reinhold: I was home 1930.

L: I Sverige!

Reinhold: Ja.

L: Hade Du pengar då tillräckligt?

Reinhold: Ja. Det var bröllopsresa.

L: Säger Du Det! Du tog frun hem då. Hon var född i Chicago.

Reinhold: Ja.

L: Utav svenska föräldrar.

Reinhold: O ja, they were both.

L: Var bodde hon någonstans? På norra sidan utav?

Reinhold: North (?) Ave och North Ave.

L: North Ave. Hur träffade Du henne?

Reinhold: Det var en dans. Frimurardans, på nordsidan där.

L: En Frimurardans!

Reinhold: Ja. Mason.

L: Var Du med i Frimurarna?

Reinhold: Oh no.

L: Det var öppet för allmänheten.

Reinhold: Yes.

L: Så dit kom hon en kväll.

Reinhold: Ja.

L: Och där träffade hon Reinhold Magnusson.

Reinhold: Ja.

L: Var hennes far och mor ifrån Småland också?

Reinhold: No. Han var från Gästrikland och jag tänker hon var från Västergötland. Dom var bara tolv år - en femton år gamla när 'di 'gack.

L: Jaha. Och ni förlovade er då, och gifte er.

Reinhold: Ja.

L: Vilken kyrka gifte ni er i då?

Reinhold: Nebo.

L: Nebo Lutheran Church.

Reinhold: Ja.

L: Och det är på?

Reinhold: (Skr uppfattar ej adressen).

L: Jaha. Hennes föräldrar tillhörde den?

Reinhold: No. 'Di tillhörde inte nån kyrka. Ja! Hennes mor tillhörde en kyrka oppåt - vad heter den - up north. -

L: Din fru, hon talade flytande svenska?

Reinhold: Ja, hon kunde tala svenska, skriva det också.

L: Men använde hon svenskan i regel?

Reinhold: No.

L: Så Du pratade engelska med henne då?

Reinhold: Ja.

L: Ville hon inte prata svenska med Dig, eller varför?

Reinhold: Hon talade inte svenska! Alla hennes bekanta - hennes systems - de kunde inte tala svenska.

L: Då blev det engelska - ja. När Du kom hem till Dina svärföräldrar. Använde Du svenska med dem då?

Reinhold: Ibland.

L: Var de glada över att hon hade träffat en svensk pojke? Ni diskuterade inte det! Ja - men var det inte så att svenskarna var lite granna oroliga för att döttrarna skulle gifta sig med italienare eller tyskar?

Reinhold: Ja, det kan väl 'va möjligt.

L: Men Du märkte inte nånting?

Reinhold: No.

L: Så Du var välkommen i hemmet och det blev giftermål i Lebo Lutheran Church.

Reinhold: Yes.

L: Och så blev det bröllopsresa till Sverige.

Reinhold: Ja.

L: Jaha. Och det var till Dina föräldrar då i Alvesta.

Reinhold: Ja.

L: Hade hon släktingar också som ni besökte i Västergötland?

Reinhold: Ja, hon hade en farbror.

L: Så ni besökte honom?

Reinhold: Å ja.

L: Tog Du med Dig en bil hem då 1930 eller?

Reinhold: Å ja. Det var bilar där. Du kunde inte låna en bil Då inte, på Den tiden?

L: Du kunde inte låna en bil? på Den tiden?

Reinhold: Jo det var. Släktingar hade bilar.

L: I Sverige!

Reinhold: Ja.

L: Jaha. Men vägarna var väl inte så bra, då när ni kom hem? De var väl lite dåliga.

Reinhold: No. Men nu är dom bra.

L: Ja, nu är vägarna bra, ja. Hur länge stannade ni hemma? I tre månader eller?

Reinhold: Tre månader.

L: I tre månader!

Reinhold: Ja.

L: Det är längre semester än vi har råd att ta idag.

Reinhold: Ja.

L: Ni var beredda på att åka tillbaka igen.

Reinhold: Å ja.

L: Det var inte för att stanna i Sverige inte?

Reinhold: Oh no.

L: Du sökte aldrig arbete i Sverige?

Reinhold: Det var 19 29 - depression.

L: Men då var det dåligt här när Du lämnade då 1930.

Reinhold: Ja.

L: När Du lämnade arbetet då uppe i Christall Lake.

Reinhold: No! Jag var i Christall Lake 1960.

L: Så Du var i Chicago i så många år. Säger Du Det! Var Du säker på att Du kunde ha det arbetet kvar, då när Du åkte 1930?

Reinhold: Det var inget att tänka på.

L: Men Du tog risken i alla fall!

Reinhold: No.

L: Du var inte med i någon fackförening under 1930? Det hade inte hjälpt i alla fallReinhold:

Det hade inte börjat. Det började där oppe på Cleyborn avenue.

L: Så Du var 30 år då, när ni gifte er.

Reinhold: Ja.

L: Då Du var hemma i Sverige, Du brydde Dig aldrig om att söka efter arbeten, för Du var säker på att åka tillbaka igen?

Reinhold: Ja.

L: Hade ni egen lägenhet här över innan ni åkte till Sverige?

Reinhold: Ja vi bodde hos hennes föräldrar.

L: Säger Du Det. Jaha. Och dom bodde på North avenue.

Reinhold: (?) Ave.

L: Så - då kom ni tillbaka. Fanns det några arbeten då?

Reinhold: Jag fick komma tillbaka till samma plats. Det varade inte så länge. Det var ju dåligt, de första åren.

L: Arbetade Din fru någonting?

Reinhold: Å ja.

L: Det gjorde hon.

Reinhold: Ja.

L: Vad hade Hon för slags arbete?

Reinhold: Köksbiträde.

L: Säger Du det! Hon hade säkert arbete då.

Reinhold: Å ja.

L: Hon var aldrig avlagd?

Reinhold: No.

L: Så då kunde Du - vad man säger - take it a little easier.

Reinhold: (Skr uppfattar ej, pga dålig kvalitet på kassetbandet).

L: Du hjälpte honom också då ja.

Reinhold: Ja.

L: Men det var besvärligt då 32 och 33.

(Skr hoppar ånyo över, men nu ett helt stycke).

L: Vad hade Du för politisk uppfattning vid den tiden? Var Du republikan?

Reinhold: Ingenting.

L: Men var det inte så att det var många bondpojkar ifrån Sverige som var Republicans?

Reinhold: Å, det var dom mesta.

L: Vad berodde det på att dom var Republicans? Var det för att ge sken av att de var affärsmän, eller?

Reinhold: Det var ju många svenskar som fick fina arbeten. Oscar Nilson; han var Republican. Jag sa att han var präst och så. Men det är väl ingen skillnad på dem.

L: Men det trodde många förstår Du.

Reinhold: Är det nån skillnad på republikaner och demokrater? Är det nån skillnad på dom?

L: Ja men det ser ut så, för att det var ju många som arbetade för demokraterna, som var arbetare.

Reinhold: Ja - det vet jag inte.

L: Men det var ingen som tänkte på det kanske.

Reinhold: Det är vad dom själva behöver. Arbetarna har inget 'te säga till om.

L: Vad har Du för politisk uppfattning idag?

Reinhold: I am not voting.

L: Säger Du Det!

Reinhold: No.

L: Vilket år blev Du medborgare, så Du kunde börja rösta? Du var inte medborgare 1930/ 32?

Reinhold: No no.

L: Det var Du inte, så Du kunde inte rösta.

Reinhold: Jag tror det var - tre - fyra - sex. - Jag tog ut, jag tror jag vart här i sex år.

L: Då tog Du ut de första papperen.

Reinhold: No. Jag tog ut med detsamma.

L: Du blev medborgare med en gång.

Reinhold: Nej!

L: Inte Det!

Reinhold: Jag fick vänta ett helt år.

L: Ja. Du fick ta ut de första papperen först då och sen vänta.

Reinhold: Yes. Jag vänta i fyra år, och så -

L: Då höjde Du näven.

Reinhold: Ja.

L: "Now I am a Republican" You said.

Reinhold: Nej! Jag sa ingenting!

L: Men Du har röstat demokratiskt, sen kom ju

Reinhold: No! Jag röstade på the Republicans.

L: Säger Du Det!

Reinhold: The opposit! Just to be different.

L: Ja, men här hade Du gått in under två bedrövliga år: 32 och 33, här kom Rosevelt in. Hade inte han bra idéer?

Reinhold: Who!

L: Rosevelt.

Reinhold: Om Frivillighet.

L: Va?

Reinhold: Om frivillighet. Vad Fan did they call it in Sweden? .... The middle way, or something!

L: The middle way ja.

Reinhold: I had - what they called; The Times Magazine, You know - The paper.

L: Jaha.

Reinhold: My home town railway station was on the first page! and I sent it home to Sweden, see. What ever, - Because they took everything from Sweden!

L: But; You have to give Rosevelt a credit though, for fixing up. Hoover didn't do that!

Reinhold: I went from Sweden then. They were from Austria and her husband var kvar i Småland, Ljungby. Well we showed how to go to Ljungby med smalspåriga järnvägen. And they had a summer-home next to Hallsberg. They knew Rosevelt, better then anybody over there. Yes.

L: What kind of guy was he?

Reinhold: I don't want to talk about that.

L: You were a worker in factories - in the middle.

Reinhold: Yes.

L: Okey! What were they saying, when You were sitting having lunch every day? Didn't Rosevelt be a leader for them? You listened to them?

Reinhold: Yeh.

L: Didn't it sounds good though?

Reinhold: Oh yes.

L: But You didn't believe it?

Reinhold: Oh I wouldn't say that. I don't know.

L: Did it sounds to good to be true, do You think?

Reinhold: I don't will say that.

L: How about the rest of Your friends?

Reinhold: We didn't talk parties in the job.

L: Of course You did at the lunch break!

Reinhold: No.

L: I'm sure - Didn't You work together; five sex guys?

Reinhold: I didn't eat lunch with them. There were no place to eat out there. Most coloured people, and some Italians.

L: They were sitting by themselves?
Reinhold: They sat in the working place.
L: At the bench where You were working?
Reinhold: Yes.
L: But wouldn't it have been nice to sit and talk a little bit.
Reinhold: No, we never did.
L: You never did.
Reinhold: No.
L: Why was it like that?
Reinhold: Oh That's the way it is!

L: You know: at the lunch in Sweden, they used to be a group together. They talked about 'fotboll och
Reinhold: Oh yeh! Yeh.
L: - Ja! Det gjorde de inte här då.
Reinhold: Noo, vi just satt bara där för och äta lunch, and mabee look in a piece of paper.
L: So No politics.
Reinhold: No. Do they discuss politics in Sweden?
L: Sometimes they do.
Reinhold: In Sweden - it was - Communists.
L: Yes, but they had 'Bondeförbundet',
Reinhold: Jaa, det var ju -
L: Högern, Folkpartiet, Kristliga demokraterna.
Reinhold: 'Di har jag aldrig 'sitt' även.

L: You were 26 when You came over.
Reinhold: Yeh.
L: You worked in Sweden.
Reinhold: Yes!
L: You went together, talking about fotboll och senaste politiska valet.
Reinhold: Vi gick hem.
L: Branting och
Reinhold: I Alvesta gick jag hem och åt.
L: Du var så nära hemmet.
Reinhold: Ja.
L: Men ni diskuterade politik på arbetsplatsen i Sverige.
Reinhold: No. No, det var inget.

L: Du vet alla glasbruksarbetare i Småland. De var väl demokrater. Socialister, som man säger. Glasbruksarbetare och -
Reinhold: Dom vann ju alltid.
L: Ja. Men; vad tror Du nu. Du åkte ifrån Sverige. Tror Du att Socialdemokraterna gjorde det bättre för Sverige? Eller gick de till överdrift? I Din ungdomstid hade de väldigt svårt för att komma upp. Det var ju Högern då.
Reinhold: Ja det var Hjalmar Branting.
L: Ja. Du kommer ihåg honom.
Reinhold: Ja.
L: Jag kommer inte ihåg henne, men minns Du Kata Dahlström?
Reinhold: Jag har sett henne också.
L: Du har gjort det.

Reinhold: ja. Så var det, i början. Jag tror, efter kriget - så ändrades allting. Första kriget.

L: Du menar: efter Första världskriget.

Reinhold: Ja. Hjalmar Branting och kungen, dom var ju skolkamrater!

L: Ja, han var bättre. Han var bättre situerad vet Du.

Reinhold: Jaa, men han var socialist.

L: Men de stora - vet Du - de kan alltid umgås med de stora från andra partier också, utan att det skadar. Henry Bengtson; kommer Du ihåg honom, i Chicago?

Reinhold: Ragnar Benson?

L: No. Inte Ragnar Benson. Han var byggmästare från Älmhult; eller Virestad, nånting.

Reinhold: Jag har sett honom.

L: Ja, det tror jag säkert. Ni var ju smålänningar, båda två.

Reinhold: Det var - från olika stater här. 'Di hade, what they called - kom från alla stater.

L: Dom hade ett program.

Reinhold: No! 'Di frågade - Dom frågade saker. Vi fick tala om våra erfarenheter från Sverige.

L: Och Du var med på ett sådant program.

Reinhold: Vad 'di kallar det nu. Det var i kyrkan see. Ragnar Benson var med.

L: Var det i Chicago?

Reinhold: Ja. Det var i Lebo kyrka. 'Di kom från olika.

L: Ja ja. Och då berättade Du om Dina erfarenheter. Hur det var?

Reinhold: Ja. Och Ragnar Benson. Men han är 'dö' han.

L: Jaa, han är det ja. Var Han republikan?

Reinhold: Det vet jag inte.

L: Men - det var inte honom jag tänkte på - Du kände inte till honom? Han hade ett program på Café Idrott? Och Han var socialist, vet Du, på vänsterflygeln.

Reinhold: Oh yeh! Det är han då ja!

L: Ja ja ja. Dom var på Café Idrott. Du var aldrig med dem på några möten?

Reinhold: No.

L: Men hade Du inte intresse av att gå med dem då?

Reinhold: Nej, det kommer jag inte ihåg.

L: De kunde inte värva Dig, de svenska socialisterna.

Reinhold: Det var **något**. Jag kommer ihåg lite, men -

L: Du kommer inte ihåg att Du köpte tidningar: Arbetaren, Ny tid eller Svenska Socialisttidningen i Chicago?

Reinhold: Nej, det kommer jag inte ihåg.

L: Att de stod och sålde i gatuhörnen.

Reinhold: No.

L: De andra svenska pojkarna, som kom ifrån Småland, i den första fabriken där Du arbetade. Var inte de intresserade av socialistiska idéer för att få det bättre? Trodde ni att ni skulle få det bättre om ni röstade för the Republicans? Vad hade Du för idéer med the Republicans?

Reinhold: Det går inte och ha några idéer.

L: Men när Du röstade på the Republicans. Folk har väl den uppfattningen att: är Du Socialdemokrat - eller Demokrat - som de kallas här - då är Du för 'arbetarnas bästa. Är Du med the Republicans, då är Du på 'arbetsledarens sida. Va!

Reinhold: Det vet jag inte.

L: Jo, men är det inte så! Tror Du inte att folk tänker på det viset?

Reinhold: Ja det vet jag inte.

L: Tror Du att arbetaren tror - om man röstar Republican - att han ska få det bättre, för då har de Full sysselsättning för arbetarna?

Reinhold: Nej.

L: Du har aldrig tänkt på det viset.

Reinhold: Det är stora personer som har sagt: det blir aldrig bättre. Det måste vara tre partier, eller flera.

L: Du är För det.

Reinhold: Ja nej. Han var socialist. - Vad var det nu. .. Stora personer. - Det blir aldrig ... måste 'va tre partier.

L: Minst tre.

Reinhold: Minst tre.

L: I Sverige har dom ju Fem, vet Du.

Reinhold: Jaa för fan. I Tyskland har dom ju 20! Det kan jag säga Dig. Det är många som har sagt det.

L: Hur märkte Du detta? Har Du varit förbannad många gånger när Du har lämnat Din röst. Och kommit underfund med att det inte blir någonting?

Reinhold: No. Jag har aldrig tänkt på det.

L: Men nu har Du inte röstat de sista åren.

Reinhold: Jag var sjuk. Frun var sjuk. No! För Helvete heller! Det får gå! Det har ändrat sig över åren!

L: Ja men Du ska tänka på, Du har ju en dotter här.

Reinhold: My whife, she got sick in Chicago, was in the hospital a month. She couldn't live alone anymore.

L: For how long time have You been living in Geneva then?

Reinhold: We moved up at -80.

L: You have never worked here in Geneva?

Reinhold: No!

L: You always worked in Chicago.

Reinhold: Yes. She died then; in 81.

L: She only lived up her a year then.

Reinhold: Just about a year. She died in May - and we moved up here in June. She couldn't live alone. And she didn't know anybody.

L: She had a stroke then?

Reinhold: No. No stroke. I think it was (?).

L: Have You been in good health?

Reinhold: Oh, I had.

L: If You access what You have been through in Chicago over the years -

(Hoppas över resten av kassett 1, sida 2).

L: Om Du nu ser tillbaka över åren. Vad har fackföreningen gjort för gott för Dig, enligt vad Du anser)? Var det sjukförsäkring, semester, högre betalning? Vad är det som Du ser bäst på, som de har utträttat för Dig som fackföreningsmedlem?

Reinhold: I don't know.

L: Hade Du kunnat gjort lika bra utan fackförening tror Du?

Reinhold: No det tror jag inte.

L: Du tror inte det.

Reinhold: No.

L: "(?) for unions in public support". Så Du får fortfarande den här nu. Men om Du ser tillbaka.

Reinhold: Ja.

L: Vad är det som de har gjort, som Du tycker var bäst.

Reinhold: (Reinhold för ett resonemang som sekr ej greppar, - utifrån en tidning som de tittar i).

L: Vad tänkte Du då?

Reinhold: Inte nånting.

L: Ja men blev Du inte förbannad, att dom hade bedragit Dig? Så dom vill att Du ska skicka in här nu. - "For railroad retirement and federal pensions of Medicare." När Du får ett sånt här papper, vad tycker Du då? Blir Du arg, eller? Jaha. - "Brothers and sisters" - säger dom.

Reinhold: Jaha!

L: Brothers and sisters they call them. Ja. Dom - Dom ställer ju frågor om Mr Reagan här, om han har gjort ett tillräckligt gott arbete.

Reinhold: What do You think This is?

L: Ja, men här! har vi nu ett fall här nu!! Du har betalat in Union dues - över alla dessa år.

Reinhold: Ja.

L: Och här får Du ett brev nu där de ifrågasätter Mr Reagan. Det är ju **den** Du har röstat på. Vad säger Du då? Vem håller Du med?

Reinhold: Jag säger ingenting.

L: Det lönar sig inte, menar Du, att kritisera eller opponera Dig på något sätt? Vad säger Dina kamrater nu som tillhör the Mashinister?

Reinhold: I have no-one to talk to.

L: Ja men när Du kommer in till Chicago och hälsar på dem, vad säger de då?

Reinhold: I don't go in to Chicago any more, exept if I don't go to the dentist. Nothing is perfect, it wouldn't be.

L: Men det värsta är vet Du att om inte en sådan som Du nu, som betalar in the Union dues, opponerar Dig och säger Din mening - då tror dom att allting flyter fint. Så det går inte att hålla tyst heller, vet Du.

Reinhold: Jag var där på the union meetings.

L: Du gick till mötena i alla fall.

Reinhold: You had to.

L: You had to!

Reinhold: Ja.

L: och Du menar -

Reinhold: It was a Fine, if You didn't go.

L: Once a month?

Reinhold: Yeh once a month I guess.

L: Sägar Du det! Ja, men; Du sa ingenting!

Reinhold: No.

L: Ja men jag är säker på att Du hade många saker Du ville säga - Du var på kokpunkten.

Reinhold: Ja - det var så många andra som kunde prata!

L: Vad sa dom då? Var det någonting som Du tyckte om, eller höll med om eller?

Reinhold: Ja jag vet inte vad det var. The Union - I don't know what to call it - they had no controlers. If You work for the government - You can't strike! You know the controlers?

L: Yes. Men dom åkte dit.

Reinhold: Dom åkte ut! and got fired! It was a girl up here in (?), she wrote in the paper!

L: Oh, she got fired!

Reinhold: She got fired; because she said: I'm sorry for the strikers. She got fired.

L: Så det är som Du säger. Det är bäst och inte säga någonting!

Reinhold: I mean: You could see it. How about this Mayor in Chicago: what was her name?

L: Harold, or Lee Burne?

Reinhold: Lee Burne.

L: Ja.

Reinhold: (Meningar). She got fired too! It's right in this paper!

L: Men en Mayor som var i Chicago under många år, det var Mayor Daily. Han var demokrat. Var Han en bra borgmästare?

Reinhold: (Meningar).

L: Hur kunde han klara sig med det då? De har inte hittat många fel efter att han är död heller?

Reinhold: They couldn't find any money(?) or any things like that. He never was in the paper.

L: Så Du anser; han var nästan mera republikan än demokrat?

Reinhold: He did hes best I suppose, course he wasn't the last years. (Lite överhoppat runt denne borgmästare)).

L: Men det var ett väloljat maskineri han skötte om.

Reinhold: They stucked together and they kept their secrets the best they could for themselves - I suppose.

L: Så det spelar ingen roll Vem som kommer till makten.

Reinhold: Each senator looks after hes own spots in the country, not the rest of it. They're looking at their own!

L: Så det har ingen betydelse om Du är republikan eller demokrat?

Reinhold: Det har ingen betydelse. The people say: what's the difference? No difference. Yeh.

L: Det har ingen betydelse om de tillhör kyrkan eller är utanför kyrkan?

Reinhold: Det har ingen betydelse. (Lite prat om den katolska kyrkans agerande). And; That's the way it is.

L: Det är inte gott och få rätsida på't. Så Du har tillhört Vikingarna då, även här ute i Geneva, de senaste åren?

Reinhold: Ja. Mimer Loge.

L: Mimer loge ja. Hur går det med Dem nu då? Kan de klara sig att hänga kvar?

Reinhold: Oh Yeh.

L: Finns det svenskar kvar som går på möten och håller det vid liv?

Reinhold: If any is Swedish in the family, they can join.

L: Ja. Så det håller sig vid liv.

Reinhold: Va?

L: Det hålls vid liv så att säga, ifrån En generation till en annan.

Reinhold: Yes.

L: Hur många barn har Du? En flicka?

Reinhold: Ja.

L: Jaha. Är hon intresserad utav den svenska bakgrunden? Vad Du kom ifrån och vad Du har varit med om och sådant?

Reinhold: Oh - Hon är väldigt - she have been all over the world. She's been in Sweden many times.

L: Hon har gått igenom college?

Reinhold: Ja Augustana.

L: Augustana.

Reinhold: Ja.

L: Jaha.

Reinhold: And she got to North Western to.

L: Så hon har varit yrkeskvinna då?

Reinhold: I don't know what she's doing now - teaching there - (?). Teaching there.

L: College?

Reinhold: Creative artist. And I think she's teaching history now.

L: Jaha. Och hon har gift sig med en icke svensk.

Reinhold: No.

L: Han är inte svenskättling?

Reinhold: No hans mor var a Norwegian descend and hes father was born in Scotland. They are both dead now. So he was born in Scotland.

L: Så dom har inga bekymmer med fackföreningar. Ja - dom får väl tillhöra det också, Lärarnas fackförening.

Reinhold: No! You mean the school?

L: Ja.

Reinhold: No. Inte i Chicago!

L: It's the melting pot!

Reinhold: Yeh the melting pot!

L: Var Din maka intresserad av svenska föreningar?

Reinhold: Oh yes!

L: Hon var det!

Reinhold: Ja.

L: Vad var Hon med i?

Reinhold: OH I can't remember now.

L: Men ni var inte med i någon kyrka?

Reinhold: Oh yes. We belonged to a church.

L: To Lebo?

Reinhold: Ja.

L: Jaså, ni tillhörde den.

Reinhold: Ja.

L: Vad är Din dotter intresserad av ifrån Sverige? Vad ställer hon för frågor till Dig som hon vill ha reda på?

Reinhold: Hon behöver inte fråga, hon vet!

L: På Vad vis? Vad har Du talat om för henne?

Reinhold: Hon har varit i hela - opp - The Arctic circle - all over.

L: Överallt.

Reinhold: Yeh.

L: Men hon har väl frågat Dig innan hon har åkt på de resorna vad hon ska titta på, vad Du tycker hon ska se?

Reinhold: Hon vet vad hon ska se.

L: Så hon frågar inte Dig?

Reinhold: No. She went out to the institute there and they wrote a book about these Swedish things in that institute, in the school down there.

L: Säger Du Det! I Chicago eller?

Reinhold: Ja.

L: Jaha. Så det har varit hennes specialitet då att försöka få reda på.

Reinhold: Oh she know Sweden!

L: Jaha. Vad har Hon för idéer. Är det ett Bra system som Sverige har använt - det socialistiska - The middle way?

Reinhold: She didn't say a word.

L: Inte Det!

Reinhold: No, she didn't talk about it.

L: Diskuterade hon inte politik?

Reinhold: No, not a word.

L: Varför?

Reinhold: I don't know!

L: Du vet att: Du har ju mycket att lära ut kring vad Du har sett - ända ifrån being a red cap på Alvesta järnvägsstation!

Reinhold: Yeh. She knows Alvesta just as good as I do!

L: Ja men inte vad som hände

Reinhold: Oh no. She can talk Swedish.

L: Om jag tänker just på Alvesta nu. Nu går vi tillbaka här. Vilhelm Moberg, det vet Du vem han var?

Reinhold: Ja, för fan! Han bodde ju

L: Å! Du kände honom!

Reinhold: För Sjutton, han bodde ju i Alvesta!

L: Ja jag vet han arbetade där på tidningen.

Reinhold: Ja.

L: Ja. På vad vis kom Du i kontakt med honom?

Reinhold: (Meningen).

L: Säger Du Det! Vad Var han för en slags person på Den tiden när han arbetade där? Han var ju socialist vet Du.

Reinhold: I'll tell You - han var född bortanför Alvesta.

L: Allgutsboda.

Reinhold: Ett torpställe out i skogen nånstans.

L: Ja. Han var soldatson.

Reinhold: Ja! Så han exerade och när det var slut på det, så kom han till Alvesta! Han var ju ung då.

L: Var han i Din ålder? Han var lite äldre?

Reinhold: Jag tror han var lite äldre.

L: Men inte mycket då.

Reinhold: Nej. Mabee - ja - Jag kommer ihåg han. Han hängde ju runt i Alvesta för flera år!

L: Han levde på det att vara skribent?

Reinhold: Han skrev i tidningarna.

L: För far hanses undrade ju många gånger varför en så stor, kraftig person skulle förstöras utan att göra ett arbete.

Reinhold: Han var stor.

L: Han arbetade aldrig i ett vanligt arbete?

Reinhold: Nej han gjorde inte det. Och Han hade vart i Amerika också!

L: Jaa.

Reinhold: I Minneapolis tror jag det är.

L: Hade Du några diskussioner med honom på Den tiden?

Reinhold: No. Vi diskuterade aldrig politics.

L: Inte det.

Reinhold: Du var socialist ett tag.

L: Var Du socialdemokrat på den tiden?

Reinhold: Oh, yes. I did vote in Sweden.

L: Säger Du Det!

Reinhold: Ja.

L: Hur hade Du kommit på den idén då?

Reinhold: Jag hade ju vart till Gothenburg and Karlskrona.

L: Där var de alla socialdemokrater.

Reinhold: I was never skriven i Gothenburg!

L: Nej nej. Du var alltid Ett steg före!

Reinhold: Ja.

L: Här kom Du från Sverige - och Du hade socialistiska idéer - mer eller mindre. Hur kunde det bli en republikan av Dig då?

Reinhold: Du vet: My whife was a Republican!

L: Hon Var det.

Reinhold: Oh yes.

L: So Your In laws were Democrates?

Reinhold: No! They were Republicans. He was a Republican.

L: Ja, just det. Så Du fick ändra skjorta efter vinden där?

Reinhold: Ja. Det betydde ingenting! Betydde inte ett dugg!

L: Kommer Du ihåg vad Vilhelm Moberg skrev i Alvestatidningen? Han hade kåserier där - varje vecka eller? det var en daglig tidning?

Reinhold: No, it was only once a week, I think.

L: Once a week. Vad för slags reporter var han?

Reinhold: Jag vet inte vad han skrev.

L: Du kommer inte ihåg det?

Reinhold: No. Jävlskap som händer!

L: Märkte Du på Den tiden att det var lite jävlskap bak i huvet på'n?

Reinhold: Han var inte dum.

L: Han var inte det.

Reinhold: No! Han 'kunne skriva!

L: Han var inte rädd för att kritisera samhället?

Reinhold: No det var han inte rädd för. Han - he drowned up in Stockholm - I think. Do You know that?

L: Ja, just det, Väddö ja. Har Du läst hans böcker?

Reinhold: Ja! Jag tror jag läst en del. No. Jag in för svenska tidningar.

L: Men Du har inte läst hans böcker?

Reinhold: No.

L: Är det många utav Dina kamrater, som kom hit vid samma tid som Du på 20-talet, som har läst Vilhelm Mobergs böcker? Känner de till Vilhelm Moberg? Du vet ju vem han är; personligen.

Reinhold: Yes!

L: Men Dina kamrater i Chicago, under alla dessa år, nämnde de att de kände till Vilhelm Moberg, eller att de högaktade hans skrivsätt och så?

Reinhold: Jag har aldrig hört nånting.

L: Du tror att det är inte många som har läst hans böcker?

Reinhold: No I don't think so. I don't think so!

L: Tog sig aldrig svenskarna tid att sitta och läsa böcker och så?

Reinhold: I don't think so. No. Well. Jag läste ju i svenska tidningar about Moberg. Och så har jag vart hemma flera gånger, så min bror talade om saker och ting.

L: Har Han läst böckerna tror Du?

Reinhold: Jo en del.

L: Han har gjort det.

Reinhold: Ja.

L: Du tror inte han blev republikan - på senare år? Han var rik vet Du när han dog.

Reinhold: Moberg, ja.

L: Han var förmögen.

Reinhold: Yes. Han var gift också.

L: Å ja.

Reinhold: I don't know if they had any kids.

L: Joodå, han hade många barn.

Reinhold: Hade han det!

L: Jaa.

Reinhold: Han var inte gift när jag var hemma.

L: Nej, då var han ungtkarl. Jaså han Var ute och exera?

Reinhold: Oh yes.

L: Men han var väl inte den typen. Det var inte lätt att få honom att gå i takt och sånt.

Reinhold: Han var lite orolig tänker jag! Men han hade bra mun!

L: Festade han på Den tiden?

Reinhold: Va?

L: I de åren, då Du träffade honom, festade han och tog en snaps?

Reinhold: Det vet jag inte. Det tror jag inte. Ty Han 'kunne inte simma!

L: Du kunde inte simma?

Reinhold: Han 'kunne inte simma.

L: Han kunde inte det!

Reinhold: Därför han drowned.

L: Du kunde simma?

Reinhold: Ja ja! But min bror tala om det! när jag var hemma, varför han drunknade. Han 'kunne inte simma! sa bror min.

L: Tror Du att det var sanning?

Reinhold: Tja - för fan! Jag såg aldrig honom i sjön, bada eller nånting. Så visst fan!

L: Var det många runtom där nere i trakterna - tror Du - som aldrig lärde sig att simma?

Reinhold: I min trakt?

L: Ja, Runt Alvesta?

Reinhold: Vi 'kunne simma allihop.

L: Ni kunde simma allihop?

Reinhold: Oh yes.

L: Ja men varför kunde inte Han simma. Han hade ju sjöar att lära sig i också?

Reinhold: I don't know.

L: När lärde Du Dig att simma?

Reinhold: Det gjorde jag själv.

L: Hemma i sjön.

Reinhold: Sjön Salen.

L: Salen. Jaha. Och sen var Du ju i kustartilleriet. Då fick Du lära Dig. I Kalmar där?

Reinhold: No.

L: Inte Det! Men då var Du ju ute vid stora böljan med fint vatten.

Reinhold: No, inte vad jag vet.

L: Då var det bara och lämpa kol i pannrummet!

Reinhold: Ja. Ja alla kunde simma, as far as I know. Det var det första Du tänkte på när Du kom i vattnet.

L: Flaxa med armarna ja. Du var tillbaka i Sverige, sa Du, 19?-

Reinhold: -30.

L: 30. Och sen - hur lång tid tog det innan Du kom tillbaka efter det?

Reinhold: Jag tror att vi reste innan henne skulle börja studera på High school, we went back.

L: På 50-talet?

Reinhold: Ja det var nog. Vi var -56,

L: 56.

Reinhold: tror jag. Och då var Lilly med också.

L: Ja och Din fru.

Reinhold: Va?

L: Och Din fru också då?

Reinhold: Ja min maka ja.

L: Ja Din maka.

Reinhold: Ja.

L: Och då kom Du hem till Alvesta. Du åkte -26?

Reinhold: Ja.

L: Om Du jämför Sverige och svensk arbetsteknik ifrån verkstäderna på Den tiden;

Lindholmen var ju Du på och Du var på gjuteri i Alvesta.

Reinhold: Jaa - formmakare.

L: Ja. Var de - om man säger - more advanced, in the technical skill, compared to the Chicago factories?. Om Du jämför det?

Reinhold: I'll tell You what I saw. In Chicago, in the shop (?) there, there were All born in Europe - something. From Switzerland and England, and -

L: Huskvarna!

Reinhold: Yes. - Germany. There were All. I don't know were (?) was born - we had also one italian - he was born in Chicago.

L: Men de som kom från alla dessa länder, och inte minst en hel grupp ifrån Huskvarna som Du sa, de hade ju erfarenheter från svensk industri.

Reinhold: Ja.

L: Kunde de ta med sig sina idéer och plantera in dem i Chicago-industrin?

Reinhold: It was just what they did!

L: Jaså dom gjorde det. T ex: om Du hade en bra idé där, kunde Du säga till Din förman att: "vi försöker på det här sättet istället"?

Reinhold: Det gjorde jag. Vi alla gjorde Det!

L: Ni gjorde det. Så ni förbättrade då.

Reinhold: Jaadå. We used to Talk about it sometimes.

L: Och de lyssnade till vad Du hade att säga?

Reinhold: Oh yes!

L: När Du började i Chicago, var de mera före sin tid här eller i Sverige?

Reinhold: Oh I can't say that.

L: Du märkte ingenting?

Reinhold: Just about the same, I guess. I read in the paper ones: Beef; alltså; the Beef Company här, don't put nothing on the cars, before they tested it in Europe.

L: Dom sa det.

Reinhold: I read about that.

L: Du tror Ford gjorde likadant när han sände ut sin -

Reinhold: They are distinct from eachother! (? meningar).

L: När Du kom tillbaka till Sverige 1956, besökte Du någon fabrik i Sverige vid denna tidpunkt?

Reinhold: No.

L: Du gjorde inte det.

Reinhold: No.

L: Vad såg Du för förbättringar i Sverige 1956 jämfört med när Du åkte 1926?

Reinhold: All wasn't better. I mean: Axeln opp i taket.

L: Hade dom fortfarande det i Sverige!

Reinhold: 'Di hade inte det.

L: De hade inte det?

Reinhold: No.

L: Det höll på längre här i USA.

Reinhold: Här - ja.

L: Varför gjorde dom det? Var det ett bekvämare system.

Reinhold: De har ju motor på maskinen se.

L: Ja, nu, ja. Det hade dom i Sverige, långt innan'di hade det här.

L: Så de var Före då i Sverige?

Reinhold: På många ställen. De gör ju ingenting här utan att se hur det går i Europa.

L: Men alla dessa remband, var inte Det en skyddsfråga? Det utsatte ju arbetarna för många faror.

Reinhold: Oh yes. Remband flög i taket ibland.

L: Ja! Begärde inte arbetarna, genom sina fackföreningar, att ta bort de där förbannade takremmarna,

Reinhold: Well.

L: som kom ner i kläderna och så där.

Reinhold: Det var skydd på 'di nya maskinerna.

L: Så det gjorde de inte!

Reinhold: Å, det har jag aldrig hört.

L: Så de körde längre med en press eller en fräs i Amerika än vad de gjorde i Sverige?

Reinhold: Oh yes.

L: Så det märkte Du.

Reinhold: Det är konstigt! De ändringar som kommer, de kommer ungefär på samma tid, över hela världen.

L: Ja men det tog längre tid förr då. Nyheten hade längre tid på sig för att komma ut.

Reinhold: Ja. Vi är ett års skillnad mot - Det beror ju på hur mycket pengar dom har.

L: Men Du tror då att - i frågan om Sverige och Amerika - att de hade något års försprång i Sverige?

Reinhold: O ja det tror jag de hade.

L: Men om Du kom med en bra idé, då lyssnade de till vad Du hade att säga.

Reinhold: O ja. Det gör dom.

L: Dom gjorde det?

Reinhold: Oh yes.

L: Men de som aldrig hade varit åter i Sverige, de visste ju inte vad som hade hänt under de här åren?

Reinhold: No.

L: Du hyrde ett rum i Göteborg och arbetade för Lindholmens motorverkstad där.

Reinhold: Ja.

L: I Det rummet Du hyrde där, - och det rummet Du hyrde här i Chicago. Vilket var bäst?

Hade Du rinnande varmt och kallt vatten i Göteborg, lika väl som här i Chicago?

Reinhold: Oh yes.

L: Och kylskåp?

Reinhold: Nej. Det var no kylskåp på Den tiden.

L: Men Det hade Du inte i Sverige heller.

Reinhold: Neej aldrig.

L: Inte Här heller?

Reinhold: Både kylskåpen och (?) Refrigerators, or what You call them in Sweden, - most the gas-boxes. Do You have seen a gas-box?

L: Ja ja. Hade de det i Sverige? Men det var inte vanligt då?

Reinhold: Ja - men Sverige har patent på dom.

L: På The gas också!

Reinhold: Yes. Det var de första 'di gjorde i Sverige.

L: Här kom de ju ut 1903 vet Du. Frigerators som dom kallades. Men det var ju inte många som hade det.

Reinhold: Hade 'di?

L: Ja, men det var ju inte många som hade råd att Ha dem. Det var ju bara Rockefeller vet Du - och Rosevelt!

Reinhold: Lyssna här. I say that today: - Sweden did send frozen meat to This country _ long before You and I was born! -

L: Frozen meat.

Reinhold: Frozen meat yes. They did have amoniak (?) and they didn't know what frozen meat was in The war.

L: Det var föregångslandet.

Reinhold: Ja. Det var 19 .. Jag kommer inte ihåg. Det var två pojkar i Stockholm som found this gas. Course; they didn't use gas in Sweden. They used electricity - för kylskåpen.

L: Ja, men de började med gas.

Reinhold: Dom gjorde inget. Dom hade aldrig någon gas.

L: Inte det.

Reinhold: No.

L: Inte någon gång.

Reinhold: And this Swedish (?) - I heard in Chicago - they were made in Indiana. Swedish ice-boxes - the gas(?).

L: Säger Du Det! Swedish made! It was developed in Sweden?

Reinhold: Yes!

L: What was the name of that?

Reinhold: Elektrolux.

L: Elektrolux. Ja, det är dom där små det som sitter i kranarna.

Reinhold: Yeh! I had one in Chicago for 30 years! Yes! The Gas Company in Chicago sold them. Swedish boxes. They were made in Indiana. Course they don't make them any more, see. And the kylskåpen 'di har i Sverige, they're All electric. Electric (?), or heat, to heat the gas, see. (Några meningar).

L: In the south Chicago, they were strong in their unions.

Reinhold: I don't know.

L: You didn't think to go down there, to get away from the AAW? The community liked to give them Everything.

Reinhold: Oh sure.

L: But they didn't know for anything down there in Tennessee. Like Iowa: they offered them free medical care for five years. A Brand new airport. 2000 acres of land, and they still went off for Tennessee, they didn't offer them Anything.

(Lite överhoppat - från båda samtalsparterna).

Reinhold: In Chicago - these folks born in Sweden - they could talk Swedish - and talk English perfect. They could read and write. (Mening). They couldn't read, or write, or fill in a (?), or nothing. I know: Polish people, Italian people, born in this country, they couldn't read or write; Nothing! They couldn't either write their names!

L: But they could work.

Reinhold: Yeh, somebody did. They couldn't read or right - plenty of them!

L: But how could they drive a car though, and see the street signs, and everything like that? I'm sure they drove their cars.

Reinhold: Sure they did. But that would cost their last licens. There was people, they couldn't even speak the language. The tests gave nothing.

L: So You got to be careful when You crossed the street in Chicago!

Reinhold: Yeh - why?

L: You said: They didn't know the street signs!

Reinhold: No They couldn't read or write.

L: It says: "no turn here and no turn there". They didn't know.

Reinhold: A lot of Puertoricans - and Cubans. Before we moved, there were Puertoricans and Cubans.

L: How was the neighbourhood? You moved away from Chicago 1980. Yes. From the neighbourhood in the 1930s and the 1940s - how did it change over the years? Were You safe on the streets?

Reinhold: There were All: Norwegians and Danes and Judes and Swedes. All kinds- but they were All decent people.

L: So You could even leave the door open during the night?

Reinhold: Oh, no!

L: You didn't do that?

Reinhold: You didn't go out after dark either.

L: Yes in 1980, but I mean: how about in the 1950s?

Reinhold: I don't know, it was not better then.

L: But You were safe then?

Reinhold: Oh yeh.

L: You could leave the door open, even if You went out to the store?

Reinhold: Oh yes.

L: But when did it change - in the 60s?

Reinhold: That was piece by piece.

L: Day by day.

Reinhold: Yeh. That's Cubans, and Puertoricans! They came in here. They belonged to this country here, Puerto Rico. They belonged, but they

L: They don't serve in the military though. They don't have to do that.

Reinhold: I think so.

L: No.

Reinhold: I don't think they wanted!

L: How did You coop with these groups? Every day. You didn't notice it? How did you notice it got worse?

Reinhold: Because: You would see! As a car were coming with Cubans, or puertoricans, in the car; shooting. They could have a dozen police men in the school, all day long. They can't even right their names! With my kids, living at the school there, there was always Swedes and Germans and Norwegians and Danes; All of them. Except - some different - some Polish, or something.

L: Though children today, they don't have the same incentives then, as Your Daughter had, to learn?

Reinhold: No. They don't want to learn.

L: You believe the school system is? -

Reinhold: They can't do Nothing. If the kids don't want. What can You do!! There're 50% drop out:s in Chicago, it's in the papers. Every year; 50% drop out!

L: How about the Swedes, were You lived. Were a lot of the Swedes still living there, in 1980?

Reinhold: No, there were no Swedes there, as far as I know. Nothing.

L: What happened to the rest of them? They had moved off, like You did out to Geneva?

Reinhold: They moved out - to the suburbs.

L: With the children then?

Reinhold: Yes.

L: But there are a lot of people that doesn't have any children. Do they still live down there?

Reinhold: No they moved too.

L: But in Lake View, there are still a few Swedes left.

Reinhold: I don't know.

L: So they have to be careful when they go out at night?

Reinhold: Oh yes.

L: They just don't go out.

Reinhold: No. We Didn't go out after dark. No. And the American kids wasn't better either.

(Utelämnade meningar). Coloured people too. All kinds. Course it's coloured people here too.

Not in town - no. I don't think it's living any coloured people in Geneva, what I know. But they come in here - I mean: for the shopping.

L: But they don't live here.

Reinhold: I don't think so. I've never heard it. They live in Elgin.

L: No, in Moline.

Reinhold: Moline?

L: Ja.

Reinhold: You have been up here?

L: Ja. To see You. And You gave me a lot of interesting stories here. Not only stories! It's from Your life!

Reinhold: I just talked about myself.

L: I mean: You have compared different things: the unions, the schools.

Reinhold: The last time I was to Europe, we went up to Iceland. That's a funny place! Do You have been there?

L: Yes.

Reinhold: Iceland?

L: Ja.

Reinhold: Har Du varit där?

L: Yeh I know; Reykjavik.

Reinhold: Reykjavik, yeh. There are no treas - just grass.

L: And Geisers, You know. They have hot water though!

Reinhold: Yeh they have - All over!

L: That's right.

Reinhold: I think I saw one horse! What language did You speak there? Do they have the old language?

L: Well - I couldn't understand it, it's like Norwegian, and Danish. Some mixture in between there. It's hard to understand.

Reinhold: They have the old language now?

L: Oh yes. I believe they do.

Reinhold: I saw the TV in my brothers place, they were speaking Danish.

L: Since 1956 You have been at home another couple of times.

Reinhold: Oh yes.

L: When You go home, do You meet Your school friends - or?

Reinhold: No they are gone.

L: They are gone!

Reinhold: Yeh. I think not anybody is left in my class - what I know.

L: You have Your brothers and sisters though.

Reinhold: I've got two brothers left.

L: They're still living in Alvesta?

Reinhold: No! My brothers lives in Lomma, and in Malmö.

L: They never came to this country though?

Reinhold: No.

L: If You compare Your situation with theirs. Did they do all right over there.

Reinhold: I think they do even better.

L: Were they Democrates?

Reinhold: Det vet jag inte! I don't know. It has changed that too all over in Sweden - they vote for parties.

L: You don't know What they are.

Reinhold: How about Palme? He's back again.

L: He is back.

Reinhold: He is back now again.

L: He's in the saddle again and in the next fall it's another election. But, like You said here: It doesn't matter if You're a Republican or a Democrat. It's the same people.

Reinhold: It's the same.

L: But How about Sweden? Do You see the same thing there?

Reinhold: What's the difference? When I was a kid, they had 40 - 40 at a röstkåla. A farmer - en bonde som hade 10 15 kor, han hade ju 40 röster och en arbetare hade En röst. Kommer Du ihåg?

L: Det kommer inte Du ihåg? Det var före Din tid?

Reinhold: Oh no!

L: It was in Your time!

Reinhold: Oh yes it was. It changed during Hjalmar Brantings time.

L: Oh You mean it continued that far!

Reinhold: Oh yes! Det var Hjalmar Branting som - å - jag kommer ihåg det Så väl. Nu röstar kojävlarna! Ja, men det måste väl Du ha läst om! Har Du det?

L: Jaa visst, men jag trodde det var lite före Din tid.

Reinhold: Oh no. Det var lika det. Det var likadant. Det var Hjalmar Branting som hjälpte till där.

L: Så när Du kom med Din röst - Korna hade fler röster än vad Du hade!

Reinhold: Ja! Jag kommer ihåg det. Ja.

L: Sådant var Vilhelm Moberg emot.

Reinhold: Å ja. Ja han var ingen dummer. Han var full i Faan! Ja. Men, som sagt var; nu är det ju ungefär detsamma överallt.

L: Så hade de motbok i Sverige också - om Du skulle köpa en halvliter.

Reinhold: O ja.

L: Vad tyckte Du om det?

Reinhold: Jag hade ingen.

L: Du hade ingen. Det kom efter?

Reinhold: No. Det var när jag var där.

L: Du hade ingen bok!

Reinhold: No. Det kom före kriget.

L: Du menar Du var nykterist?

Reinhold: No! jag var inte gammal nok.

L: Du har inte tillhört nykteristerna här i Amerika?

Reinhold: Nej.

L: Det Finns inte många här?

Reinhold: Godtemplarna?

L: Ja.

Reinhold: Oh I don't know - hur många 'di är. Dom söp också. Men Du kunde inte bli full.

L: Nä nä.

Reinhold: Du 'kunne suppa, men Du 'kunne inte bli full!

L: Har Du varit där på något möte?

Reinhold: Oh yeh. Jag har vart där. 1927 jag har vart där många gånger. 'Di kom in med packlårar med booze och sålde det rätt i parken.

L: 27?

Reinhold: 28 ja.

L: Ja men det var ju då när det var förbjudet!

Reinhold: Ja, det var förbjudet. Du kunde köpa hur mycket brännvin Du ville! Men det smakade inte gott.

L: Inte Det?

Reinhold: Nej.

L: Det var träsprit.

Reinhold: Det var dåligt en del, men Du kunde köpa't.

L: Dom blev ju blinda om dom drack för mycket.

Reinhold: Det, - ja.

L: Är det någon Du kommer ihåg i Chicago som var framstående svensk politiker, eller?

Reinhold: Jaa. Oscar Nilson, han var ju ålderman. Han bodde på samma gata jag bodde.

L: Du kände honom?

Reinhold: Neej jag vet vilken det var.

L: Ja han var smålänning, var han inte det!

Reinhold: Det vet jag inte. Det kan vara möjligt. Thomson!

L: Han är svenskättling ja. Han har varit hemma i Sverige.

Reinhold: Han är i Sverige nu.

L: Han är tillbaka nu.

Reinhold: Är han tillbaka allaredan!

L: Ja. Kom tillbaka igår.

Reinhold: Han var ju född i Halmstad; no! Varberg.

L: Hur kände Du Hjalmar Lundkvist? Du kommer inte ihåg det namnet?

Reinhold: JoDå namnet, jo då.

L: Han var advokat vet Du och med alla föreningar och han höll föredrag och tal.

Reinhold: Han kom opp där 'te Folkets Park också.

L: De brukade ju alltid vara med på de där tillställningarna ute i Lake Vue.

Reinhold: Ja, Ja.

L: Var Du ofta uppe i Andersonville; på Clark och Foster?

Reinhold: Yes yes. I've been there. Vi åkte dit opp nästan varenda vecka.

L: Men Du vet: nere i Lake Vue - på Bellmont och Clark -

Reinhold: Åh det var ju Mexicans there.

L: Ja, nu, ja. När ändrade det sig?

Reinhold: Det allting ändrade sig efter kriget.

L: Så då kom

Reinhold: Då kom 'di, - ja.

L: Och Då flyttade de äldre svenskarna ut till sina barn i förstäderna.

Reinhold: Ja, Evenstone I guess.

L: Evenstone ja. Lincoln Wood, där bodde en massa judar.

Reinhold: Ja.

L: Så det - Det var förändringar som skedde. Du berättade om skolgången och att den inte var något vidare i de olika distrikt där Du har bott. Men när Du gick i skolan i Alvesta.

Reinhold: Ja.

L: Hur många år gick Du i skola där?

Reinhold: Man var väl 12 13 år när man slutade.

L: Du lärde Dig att skriva och Du lärde Dig att räkna och Du lärde Dig och läsa, och allting sånt där.

Reinhold: ja.

L: Varför skulle de inte kunna göra likadant här?

Reinhold: Det är ingen disciplin någonstans. No disciplin for the kids!

L: Din pappa och Din mamma, de var noga med att Du skulle gå i skolan varje dag.

Reinhold: Oh yes!!

L: Du kunde inte skolka och stanna hemma?

Reinhold: Oh no!

L: Du tror inte att det förekommer i många hem här, utan att de kan göra vad de vill?

Reinhold: Jag Vet inte vad dom gör. En - som jag tala om förut - en av dom pojkarna - han var inte i skolan på tre år, deras pojke. Hans föräldrar visste inte det.

L: Nej men Du berättade det om den här pojken som inte kunde läsa eller skriva, som var svensk.

Reinhold: Han hade två pojkar.

L: Men; vad gjorde föräldrarna där då? Varför var dom så slaphända?

Reinhold: De gick till skolan varenda dag.

L: Men de var aldrig I skolan.

Reinhold: De var aldrig I skolan!

L: Och de fick inte reda på detta.

Reinhold: No.

L: Så det var ett särfall. Det är som dom säger. They got away with it.

Reinhold: Yeh. What do You call it now again? They had a name for that.

L: Playing hockey?

Reinhold: Hockey. Hockey. Playing hockey!

L: Så Det uttrycket fanns längre tillbaka med. Jaha.

(Ett textshok överhoppat).

L: När Du gifte Dig med Din fru - hon hade sekreterarbete.

Reinhold: Ja.

L: Så hon arbetade då varje dag.

Reinhold: Ja.

L: Men senare då, när Din dotter föddes, slutade hon att arbeta då?

Reinhold: Oh yes.

L: Hon gick aldrig tillbaka till arbete mer?

Reinhold: No.

L: Aldrig nån gång?

Reinhold: No.

L: Vad tror Du om detta system? De flesta gjorde ju på Det viset. När de fick sina barn, då stannade de hemma och skötte om familjen.

Reinhold: Ja.

L: Men nuförtiden har de ju bara ungen i tre veckor och sedan går de tillbaka till arbetet.

Reinhold: Yeh.

L: Vad tror Du om det systemet.

Reinhold: Därför 'di har crazy kids.

L: Du tror att detta är en produkt utav -

Reinhold: Yes, really. They can't participate No place.

L: Så Du tror att spädbarnen, dom kan känna att den där närheten saknas?

Reinhold: Yes. It is modern times. It's good one way, and it's bad another way. And that TV; it's the worst God did! I made - what You call - a tool (?) condensor, by hand, at the place I worked.

L: Säger Du Det! För TV-apparater.

Reinhold: We made a lot of work in Chicago for TV - experimental work. The people can't live without it! They sit and look at that every evening. In a town like this, it's nobody out!

L: Så det har förstört möteskvällar för föreningar och allting.

Reinhold: It certainly has. We always had this baseball, with 30 40 000 of people for baseball. My (?) daughter, and her husband, and two of the kids was here, it's two years ago this summer. They Hated that time (!) I don't look at the TV.

L: Så Du har inte varit på Ridley Field då?

Reinhold: Oh yes. I've been there for football.

L: American fotball?

Reinhold: .. football.

(Ett textshok om fotboll och baseboll - överhoppat).

L: ja - men folk ser ju ut att tycka om 'et vet Du. Dom köper dyra biljetter for the Super Ball! Va! Vad beror det på?

Reinhold: They got money. They're gambling too.

L: Du Tror inte att det är mycket det att: Vad den andre gör måste vara bra för mig också, även om man inte vet vad det är? You've got to follow the crowd!

(Lite överhoppat.

Reinhold: The soccer games they have, they get plenty of people there! You know.

L: Men det blir inte riktigt populärt då, detsamma som det andra - vet Du.

Reinhold: No. - Men!

L: Men här har Du alla dessa tyskar vet Du, och Du har norskar, svenskar. They play soccer.

Reinhold: ja.

L: Men Deras barn blev inte intresserade av 'et, som kom till Chicago.

Reinhold: You have to Watch - that's the head of it see. When You play baseball. You'll sit on Your ass!

(Ånyo en del text överhoppat).

L: Nu vill dom ha mera pengar, vet Du! Dom fick lite grand ytterligare nu.

Reinhold: Fick dom mera nu?

L: Ja. De ville ha mer. It was the pension rights You know.

Reinhold: Oh yeah. Did they have free pensions - social security - like the truck drivers? They got their own pension too!

L: But they got a good union though.

Reinhold: Yeh. You see - the salary from what You make is too different between groups. As a tool maker, the highest I ever got when I quitt - I had 5 dollars an hour. (En del överhoppat).

L: And they invested the money for You.

Reinhold: Yeh. (Överhoppat någon mening). Now; look at the buss drivers in Chicago.

When I was working, they had 5 6 dollars an hour, and the buss drivers belonging to CTA got 11 dollars an hour.

L: So they had a stronger union then.

Reinhold: It's politics. When building houses, in Chicago; the brick layers had 10 dollars an hour, - or - if it was 6 - or, what Ever it was. But the fellow (?) the production worker - he got

1 dollar and ½! You see: the wages are Two. That's the Way I look at it. They want to work!
People go learn the trade, go four five years to learn. And You could drive a car, drive the
post, You get 11 dollars an hour. Is it common sence?

L: Who is regulating this things? The guberment?

Reinhold: No, that's the Union. that must be common sence.

L: You don't think common sence is ruling this country?

Reinhold: No place.

L: No place.

Reinhold: No.

L: Only the money.

Transkriberat från kassettband 2012-02-09 /O-KS